

111784 - فایده‌ی شرط کردن به هنگام احرام

سوال

فایده‌ی گفتن اگر مانعِ مرا باز داشت، خارج شدن از احرام همان جایی است که مرا باز داشته‌ای برای کسی که قصد احرام حج یا عمره دارد چیست؟

پاسخ مفصل

الحمد لله.

کسی که اراده‌ی احرام برای حج یا عمره دارد برایش مشروع است که هنگام احرام در صورت ترس از وجود مانع که وی را از کامل کردن حج و عمره باز می‌دارد، شرط کند و بگوید: **إن حبسني حابس فمحلٍ حيث حبستني** (اگر مانع مرا باز داشت، خارج شدن من از احرام همان جایی است که باز داشته‌ای) زیرا بخاری (۵۰۸۹) و مسلم (۱۲۰۷) روایت کردہ‌اند که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - خطاب به ضباءة بنت زبیر که بیمار بود و قصد حج داشت فرمود: **حجْ كُنْ وَ شَرْطْ بَكْذَارْ وَ بَكْغُوْ**: خداوندا خارج شدن من از احرام همان جایی است که مرا باز داشتی.

فایده‌ای که شخص از این کار می‌برد این است که اگر مانع یا مشکلی مانند بیماری یا حادثه‌ای او را از ادامه‌ی نسک یا ورود به مکه باز داشت از احرام خارج می‌شود و هیچ چیزی بر عهدہ‌ی وی نخواهد بود، نه فدیه و نه قربانی و نه تراشیدن سر.

اما اگر این شرط را نکند وی **محصر** خواهد بود و محصر کسی است که از کامل کردن مناسک باز داشته شده و باید قربانی کند و سرش را بتراشد، همانطور که پیامبر - صلی الله علیه وسلم - در سال حدیبیه هنگامی که مشرکان ایشان را از ورود به مکه باز داشتند، انجام دادند. ایشان در آن واقعه قربانی خود را نحر نمود و سر خویش را تراشید و دستور داد تا صحابه نیز چنین کنند و به آنان فرمود: **بِرْخِيزِيدْ وَ قَرْبَانِيْ كَنِيدْ**، سپس سر خود را بتراشید به روایت بخاری (۲۷۳۴).

و الله متعال می‌فرماید:

وَأَتِمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا أَسْتَيْسِرَ مِنْ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلُقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحْلَهُ [بقره: ۱۹۶]

(و برای الله حج و عمره را به پایان رسانید، و [اگر به علت مواعی] باز داشته شدید آنچه از قربانی میسر است [قربانی کنید] و تا قربانی به قربانگاه نرسیده سر خود را نتراشید).

شیخ بن باز - رحمه الله - میگوید:

فایده‌ی این شرط این است که اگر شخص مُحرِم مانع مانند بیماری یا جلوگیری دشمنان برایش پیش آمد که از کامل کردن مناسکش باز ماند، جایز است که از احرام بیرون بباید و چیزی برگردن وی نیست **مجموع فتاوی ابن باز** (۱۷ / ۵۰).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - میگوید:

اما فایده‌ی این شرط کردن این است که اگر برای انسان مانع پیش آمد که نتوانست مناسک خود را کامل کند، بدون هیچ چیزی از احرام بیرون می‌آید... و فدیه یا قضا بر عهدہ وی نیست **مجموع فتاوی ابن عثیمین** (۲۲ / ۲۸).